

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/298/2021
Identifikačné číslo spisu:	7114209591
Dátum vydania rozhodnutia:	24.08.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Rumana
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:7114209591.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov: 1.) Ing. P. V., nar. XX.XX.XXXX, 2.) R. V., nar. XX.XX.XXXX, 3.) X. V., nar. XX.XX.XXXX, všetci bytom E. XX, S., všetci zast. JUDr. Rastislavom Cestickým, advokátom, so sídlom Štúrova 27, Košice proti žalovanej: Univerzitná nemocnica L. Pasteura Košice, so sídlom Rastislavova 43, Košice, IČO: 00 606 707 zast. JUDr. Alenou Zadákovu, advokátkou so sídlom Kováčska 32, Košice za účasti intervenienta: Kooperatíva poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, so sídlom Štefanovičova 4, Bratislava, IČO: 00 585 441, o náhradu škody a náhradu nemajetkovej ujmy, vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp.zn. 24C/131/2014, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo dňa 21. apríla 2021, č.k. 9Co/363/2019-442, takto

rozhodol:

Dovolanie odmieta.

Žalobcovia majú proti žalovanej nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Napadnutým rozsudkom zo dňa 21. apríla 2021, č.k. 9Co/363/2019-442 Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) potvrdil rozsudok Okresného súdu Košice I (ďalej len „súd prvej inštancie“) č.k. 24C/131/2014-343 z 19. februára 2019 v napadnutej vyhovujúcej časti a žalobcom priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Súd prvej inštancie žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi v 1.) rade náhradu škody titulom pohrebných nákladov vo výške 3.054,18 eur, žalobu o náhradu škody titulom náhrady pohrebných nákladov vo vzťahu k žalobcom v 2.) a 3.) rade zamietol, žalovanej uložil povinnosť zaplatiť titulom náhrady nemajetkovej ujmy každému zo žalobcov sumu 30.000,- eur.

2. Odvolací súd poukázal na to, že žalobcovia žalobu odôvodnili tým, že 29.12.2011 bola Ing. U. V. (ďalej len „zomrelá“), manželka žalobcu v 1.) rade a matka žalobcov v 2.) a 3.) rade privezená na oddelenie urgentného príjmu žalovanej cestou rýchlej lekárskej pomoci. Následne bola vyšetrená na internej ambulancii a na neurologickej ambulancii. Dňa XX.XX.XXXX bola po gastrofibroskopiskom vyšetrení prijatá na II. chirurgickú kliniku, kde bola vyšetrená a XX.XX.XXXX v ranných hodinách zomrela. Žalobcovia mali za to, že pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti došlo k porušeniu povinností

žalovanej. Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou konštatoval, že zdravotná starostlivosť nebola poskytnutá štandardným spôsobom a správne, keď na internej ambulancii oddelenia urgentného príjmu žalovanej neboli využité všetky diagnostické možnosti na zistenie príčin bolesti hrudníka, čím došlo k porušeniu § 4 ods. 3 zák. č. 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti a službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti (ďalej len „zák. č. 576/2004 Z.z.“). Súd prvej inštancie mal za to, že žalovaná porušila § 4 ods. 3 zák. č. 576/2004 Z.z., pretože zdravotnú starostlivosť neposkytla správne, keď nevykonala všetky výkony potrebné na určenie správnej choroby a nezabezpečila správny liečebný postup. Nezistenie správnej diagnózy a nezabezpečenie správneho liečebného postupu vylúčili nádej na prežitie. V tom spočíva príčinná súvislosť medzi uvedeným protiprávnym konaním žalovanej a následkom a spôsobená ujma je jediným a priamym následkom protiprávneho konania žalovanej.

3. Odvolací súd mal za to, že odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie je presvedčivé a preskúmateľné. Súd prvej inštancie sa dostatočným spôsobom zaoberal základom a výškou nároku žalobcov. Súd prvej inštancie poukázal na to, že z hľadiska vykonania všetkých zdravotných výkonov potrebných na určenie správnej diagnózy zo záverov znalca vyplynulo, že existujú tri vyšetrenia, ktorými sa dá diagnóza disekcie aorty najspoľahlivejšie určiť a každé z týchto vyšetrení by odhalilo jej prítomnosť takmer so 100 % istotou. Súd prvej inštancie urobil správny záver, že v dôsledku nevykonania niektorého z týchto vyšetrení, lekári nezistili správnu diagnózu a poškodenú pustili domov, že správnu diagnózu nezistili ani nasledujúci deň, kedy sa nebhá pre pretrvávajúce ťažkosti opätovne dostavila k žalovanej a bola hospitalizovaná na II. chirurgickej klinike, kde po 18 hodinách zomrela. Zo záverov znaleckého dokazovania vyplynulo, že disekcia aorty je akútny život bezprostredne ohrozujúci stav, ktorý vyžaduje okamžitú hospitalizáciu, urgentnú operáciu a následnú intenzívnu pooperačnú starostlivosť a že nezistenie správnej diagnózy viedlo k tomu, že zdravotnícky personál žalovanej nezvolil správny liečebný postup. Odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie poukázal na závery znalca, že v prípade správneho postupu by nádej na prežitie bola približne 70 - 75 % v období od operácie do prepustenia z nemocnice.

4. Odvolací súd ďalej poukázal na to, že Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou zistil u žalovanej nedostatky, na základe čoho jej uložil povinnosť usporiadať pre lekárov pracujúcich na oddeleniach Centrálného príjmu seminár na tému štandardné diagnostické a terapeutické postupy pri bolestiach na hrudníku, diferenciálna diagnostika bolesti na hrudníku s akcentáciou na problematiku disekujúcej auneryzmy aorty a jej polyformnej symptomatológie zasahujúcej do pôsobnosti mnohých medicínskych odborov, pričom žalovaná 19.06.2012 oznámila Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, že splnila uložené nápravné opatrenie a seminár sa konal 12.06.2012.

5. Odvolací súd sa stotožnil so závermi súdu prvej inštancie o existencii nemajetkovej ujmy na strane žalobcov, čo do základu a výšky. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozhodnutia podrobne vysvetlil, ako dospel k záverom ohľadom výšky priznanej nemajetkovej ujmy vo vzťahu k rodinným väzbám voči zomrelej. Vo svojich záveroch poukazoval na to, že závažnosť, teda intenzita vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu došlo sa dotýka všetkých troch žalobcov v rovnakom rozsahu a nezistil skutočností na strane žalobcov, ktoré by odôvodňovali záver, že by niektorému patrila vyššia alebo nižšia náhrada nemajetkovej ujmy, s ktorého závermi sa odvolací súd v celom rozsahu stotožnil.

6. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktorého prípustnosť odvodzovala z § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

7. Dovolateľka poukázala na to, že odvolací súd sa dostatočne nevysporiadal s podstatnými argumentami dovolateľky, pričom rozhodnutie je prekvapivé poukazom na skôr vydané rozhodnutie odvolacieho súdu v tej istej veci. Dovolateľka mala za to, že ak odvolací súd v pôvodnom zrušujúcom uznesení uložil súdu prvej inštancie povinnosť vysporiadať sa so všetkými jej argumentami, nebude následne svoj záver ignorovať. Aj napriek tomu, že pôvodné rozhodnutie považoval za nepreskúmateľné a nezrozumiteľné, z jeho odôvodnenia vyplynulo, že rozsudok je dostatočne odôvodnený.

8. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že odvolací súd považoval nárok za daný s

odôvodnením tzv. straty šance na život a oprel sa o závery znalca (70- 75 % šanca na prežitie) a ignoroval závery ÚPDZS, v zmysle ktorých uvádzané až 75 % možné prežitie je v rozpore s údajmi uvedenými konzultantom Úradu, že 40 % pacientov zomiera bezprostredne pri prvých príznakoch aortálnej disekcie a 50 % v priebehu prvých 24 hodín po prijatí do nemocnice. Disekcia aneuryzmy u nebohej sa prejavovala netypickými príznakmi a vyšetrovací algoritmus sledoval príznaky, ktoré neviedli k správne stanoveniu diagnózy práve pre atypický priebeh. Znaleckým posudkom nebola zodpovedaná otázka či k úmrtiu došlo v priamej príčinnej súvislosti s poskytnutou zdravotnou starostlivosťou. V tejto súvislosti dovolateľka poukázala na závery Úradu, že pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti zomrelej došlo k porušeniu § 4 ods. 3 zák. 576/2004 Z.z., avšak nebolo možné jednoznačne preukázať, že zistené pochybenia boli v priamej príčinnej súvislosti s úmrtím. V priebehu konania dovolateľka vzniesla námietky voči znaleckému posudku č. 12/2016, ktoré mali viesť k vypracovaniu kontrolného znaleckého posudku, ktorý navrhla vykonať na jej náklady. Kontrolným znaleckým posudkom mienila preukázať existenciu príčinnej súvislosti medzi proklamovanou nesprávne poskytnutou zdravotnou starostlivosťou, ale aj existenciou určitého chorobného stavu nebohej a následkom a čo bolo hlavnou príčinou úmrtia, ako aj odstránenia rozporu v miere šance na prežitie. Po vrátení veci odvolacím súdom dovolateľka očakávala, že po doplnení dokazovania za účelom odstránenia rozporov v ich záveroch a prípadne po doplnení dokazovania doplnkom k znaleckému posudku odpoveďami na otázky, ktoré v konaní navrhla, odvolací súd jej poskytne lehotu na vypracovanie súkromného znaleckého posudku. Procesný postup súdov nižších inštancií, ktorý odmietli dôkaz mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu veci. V takomto prípade by prichádzalo do úvahy aj porušenie základného práva na rovnosť účastníkov v konaní, keďže nevykonanie účastníkom konania navrhovaného dôkazu by ho oproti druhému účastníkovi konania znevýhodňovalo.

9. K dovolaciemu dôvodu, že rozhodnutie odvolacieho súdu je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne dovolateľka uviedla, že zásadnou právnou otázkou vo veci bolo „či nárok na náhradu škody a nárok na nemajetkovú ujmu je možné preukazovať totožnými dôkaznými prostriedkami." Odvolací súd nevykonával dokazovanie s ohľadom na podstatu nároku v prejednávanej veci, t.j. ujmu na osobnostných právach žalobcov a dôkazy nevyhodnotil so zreteľom na zákonné princípy zakotvené v § 11 a 13 ods. 2 OZ.

10. Dovolateľka navrhla, aby najvyšší súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil spolu s rozsudkom súdu prvej inštancie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a zároveň žiadala priznať nárok na náhradu trov konania. Dovolateľka zároveň navrhla dovolaciemu súdu, aby odložil vykonateľnosť a právoplatnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu ako aj rozhodnutia súdu prvej inštancie, keďže vo veci sú dôvody osobitného zreteľa, vyplývajúce z odôvodnenia dovolania a zároveň poukázala na nepriaznivú finančnú situáciu.

11. Žalobcovia sa k dovolaniu nevyjadrili.

12. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

13. Dovolateľka namietala, že odvolací súd sa dostatočne nevysporiadal s jej podstatnými odvolacími argumentami, ďalej prekvapivosť rozhodnutia odvolacieho súdu a porušenie práva strán sporu a nevyhotovenie kontrolného znaleckého posudku. Dovolateľka ďalej namietala, že odvolací súd vychádzal zo záverov znaleckého posudku, kde znalec uviedol 70 - 75 % šancu na prežitie ignorujúc závery ÚPDZS. Znaleckým posudkom nebola zodpovedaná otázka či k úmrtiu došlo v priamej príčinnej súvislosti s poskytnutou zdravotnou starostlivosťou, pričom poukazom na závery Úradu nebolo možné jednoznačne preukázať, že zistené pochybenia boli v priamej príčinnej súvislosti s úmrtím.

14. Dovolací súd odkazuje na stanovisko najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku." Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 01. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať za aktuálne a pre súdnu prax použiteľné. Obsah spisu nedáva podklad pre uplatnenie druhej vety tohto stanoviska, ktorá predstavuje výnimku z prvej vety a týka sa výlučne ojedinelých prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Dovolací súd nezistil, že by v danej veci išlo o takýto prípad, ktorým by došlo k porušeniu práva dovolateľky na spravodlivý proces.

15. K námietkam dovolateľky vo vzťahu k odôvodneniu rozsudku dovolací súd poukazuje na to, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s rozsudkom súdu prvej inštancie vytvára ich kompletizujúcu jednotu. Rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Odvolací súd uložil súdu prvej inštancie v zrušujúcom uznesení odôvodniť nárok na nemajetkovú ujmu a jeho základ, vysporiadať sa so základom nároku na náhradu škody a opätovne rozhodnúť o nároku žalobcov. Súd prvej inštancie sa v odsekoch 36. až 95. odôvodnenia rozsudku vysporiadal s nárokom žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy a v odsekoch 96. až 105 s nárokom na náhradu škody. V zmysle odseku 13. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu bolo odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie dostatočné. K námietkam dovolateľky dovolací súd poukazuje na to, že z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu vyplýva, prečo nepovažoval konanie zomrelej a žalobcu v 1.) rade za spoluzavinenie (odsek 21.), čo možno považovať za „bezodkladné" poskytnutie zdravotnej starostlivosti (odsek 13.), pričom z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, že sa zaoberal i nemožnosťou vykonať Echokardiografické vyšetrenie dňa 29.12.2011 (odseky 33. a 66.).

16. Z rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, že zo záverov znaleckého posudku mal preukázané vo vzťahu k určeniu času, kedy choroba prepukla, že s vysokou pravdepodobnosťou začala už v čase prvého vyšetrenia alebo jej u dovolateľky, pričom totožný záver učinil aj ďalší odborník, konzultant Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou MUDr. Q. P., ktorý uviedol, že disekcia bola rozsiahla už v deň prvých vyšetrení (odsek 58. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie). K symptómom prítomným u alebo jej dovolací súd poukazuje na odsek 59. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie, z ktorého vyplýva, že hoci súdny znalec, ako aj ostatní oslovení odborníci sa zhodli na tom, že ide o vzácne ochorenie, s ktorým sa väčšina lekárov počas svojej celoživotnej praxe nestretne ani raz, pričom príznaky môžu byť necharakteristické a prekrývajúce sa so symptómami, ktoré sú charakteristické pre akútne koronárny syndróm (anginu pectoris či srdcový infarkt), avšak zo zdravotnej dokumentácie a záverov súdneho znalca vyplýva, že u právnej predchodkyne žalobcov boli už v čase prvých vyšetrení prítomné niektoré príznaky tejto choroby, a to poruchy videnia, bolesť v krku, slabosť, bolesť brucha. U pacientky teda neboli prítomné všetky prejavy, ktoré sú typické pre disekciu aorty, ale niektoré príznaky prítomné boli. Odvolací súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu, jeho postup vo vzájomnej súvislosti s konaním a rozhodnutím súdu prvej inštancie nemožno považovať za neodôvodnený, pričom odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu má všetky náležitosti v zmysle § 393 CSP. Z odôvodnenia rozhodnutí oboch súdov je zrejmé, z akých právnych úvah vychádzali. Súd nižších inštancií náležite rozhodnutie odôvodnili v súlade s náležitosťami vyplývajúcimi z § 393 ods. 2 v spojení s § 220 ods. 2 CSP. V preskúmvanej veci z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že odvolací súd sa stotožnil s odôvodnením napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie. Odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozsudku poukázal na § 387 ods. 2 CSP, ktorý umožňuje použiť tzv. skrátené odôvodnenie v prípade, ak sa v celom rozsahu stotožní s odôvodnením súdu prvej inštancie a napadnuté rozhodnutie ako vecne správne potvrdí.

17. Dovolací súd k námietke o prekvapivosti rozsudku odvolacieho súdu konštatuje, že v danom prípade nejde o prekvapivé rozhodnutie v zmysle § 382 CSP. V rozhodovacej praxi najvyššieho súdu sa pod

„prekvapivým rozhodnutím" rozumie rozhodnutie, ktorým odvolací súd, na rozdiel od súdu prvej inštancie, za rozhodujúcu považoval skutočnosť, ktorú nikto netvrdil alebo nepopieral, resp. ktorá nebola predmetom posudzovania súdom prvej inštancie. Prekvapivým je rozhodnutie odvolacieho súdu „nečakane" založené na iných právnych záveroch než rozhodnutie súdu prvej inštancie (3Cdo/102/2008), resp. rozhodnutie z pohľadu výsledkov konania na súde prvej inštancie „nečakane" založené nepredvídateľne na iných „nových" dôvodoch, než na ktorých založil svoje rozhodnutie súd prvej inštancie, pričom strana sporu v danej procesnej situácii nemala možnosť namietat' ne/správnosť „nového" právneho názoru zaujatého až v odvolacom konaní (5Cdo/46/2011). V danom prípade ale rozhodnutie odvolacieho súdu vo vzťahu k rozhodnutiu súdu prvej inštancie nevyznieva ani prekvapujúco, ani nečakane, keď súdy oboch inštancií založili svoje rozhodnutia na rovnakých skutkových záveroch pri aplikácii rovnakých právnych noriem. So zreteľom na vyššie uvedené a na odsek 15., nebolo rozhodnutie odvolacieho súdu vo vzťahu k rozhodnutiu súdu prvej inštancie ani prekvapujúce a ani nečakané.

18. K tvrdeniu dovolateľky, že k procesnej vade uvedenej v § 420 písm. f) CSP došlo tým, že súd prvej inštancie nevykonal ním navrhnutý dôkaz, t.j. nenariadil kontrolný znalecký posudok, resp. neumožnil vykonať súkromný znalecký posudok dovolací súd uvádza, že nevykonanie tohto dôkazu nie je v danom prípade postupom súdu, ktorým by odňal dovolateľke konať pred súdom. V konaní bol vyhotovený znalecký posudok a obsahom spisu sú aj závery Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou. Rozpor vo vyjadrení o percentuálnom prežití pacientov znalca a konzultanta Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou MUDr. U. S. znalec vysvetlil na pojednávaní dňa 22.06.2017.

19. Dovolaťka sa domáhala vyhotovenia nového (kontrolného) znaleckého posudku (znaleckým ústavom alebo znaleckou organizáciou), resp. vyhotovenia súkromného znaleckého posudku za účelom preukazovania príčinnej súvislosti. Z obsahu spisu vyplýva, že v konaní bol vyhotovený znalecký posudok a následne bol znalec vypočutý na pojednávaní, pričom súčasťou spisu sú aj závery Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, z ktorých vyplýva, že pri poskytnutí zdravotnej starostlivosti alebo nej došlo k porušeniu § 4 ods. 3 zák. č. 576/2004 Z.z., a hoci nebolo možné jednoznačne preukázať, že zistené pochybenia boli v priamej príčinnej súvislosti s úmrtím, avšak táto skutočnosť nezmenila záver Úradu, že neboli využité dostupné vyšetrovacie metódy na správne vyhodnotenie klinického pôvodu prítomných bolestí na hrudníku. Odvolací súd v odseku 23 odôvodnenia rozsudku k námietkam dovolateľky poukázal na to, že súd predovšetkým vychádzal zo znaleckého posudku znalca MUDr. V. P., PhD. z odboru zdravotníctva, farmácie, odvetvie interná medicína a kardiológia, ktorý bol, o.i. vypočutý pred súdom na návrh dovolateľky, ktorý jednoznačne zodpovedal na otázky žalovanej a to vo vzťahu k príčinnej súvislosti, t.j. či k úmrtiu alebo nej došlo v priamej príčinnej súvislosti s konaním, resp. opomenutím dovolateľky (odseky 30. - 34. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie). Prítom závery vyplývajúce zo znaleckého dokazovania a závery Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou sú totožné v podstatných dôvodoch a to, že pri internom vyšetrení 29.12.2012 neboli realizované všetky dostupné vyšetrenia na zistenie príčin bolesti na hrudníku (laboratorne vyšetrenie krvi, RTG vyšetrenie hrudníka, echokardiografické vyšetrenie), že EKG záznam bol nesprávne interpretovaný ako vylučujúci akútne koronárny syndróm a pľúcnu embolizáciu, rovnako aj klinický nález bol označený ako nesvedčiaci pre akútne koronárne syndróm a pľúcnu embolizáciu. Dovolať súd mal za to, že údaje zo znaleckého posudku doplnené o odpovede znalca na pojednávaní dňa 22.06.2017 dostatočne presvedčivo odôvodňujú záver, ktorý si osvojili konajúce súdy nižších inštancií. S poukazom na znalecký posudok MUDr. V. P. PhD. možno ich skutkové závery i hodnotenie dôkazov považovať za dostatočné.

20. Dovolať súd v danej súvislosti poukazuje na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. I. ÚS 350/08 z 30.09.2010, podľa ktorého: „Skutočnosť, že okresný súd a ani následne krajský súd neakceptovali návrhy na vykonanie dokazovania predložené sťažovateľkou, nemôže sama osebe viesť k záveru o porušení jej práv. Zásah do základného práva na súdnu ochranu či práva na spravodlivé súdne konanie by v tejto súvislosti podľa ústavného súdu bolo možné konštatovať len vtedy, ak by záver všeobecného súdu o nevykonaní účastníkom navrhovaného dôkazu bol zjavne neodôvodnený, chýbala by mu predchádzajúca racionálna úvaha konajúceho súdu vychádzajúca z priebehu konania a stavu

dokazovania v jeho rámci, či vtedy, ak by nevykonaním navrhnutého dôkazu bol účastník postavený do podstatne nevýhodnejšej pozície ako druhá strana v konaní. Konanie všeobecných súdov v právnej veci sťažovateľky však takéto vady nevykazuje." Nevykonanie navrhovaného dôkazu, ktorý by mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť, možno kvalifikovať ako porušenie práva na spravodlivé súdne konanie iba za predpokladu, že by daný navrhovaný dôkaz mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu veci z hľadiska tvrdení dovolateľky, čo sa však netýka daného sporu, keď z obsahu spisu vyplýva, že v priebehu konania bol dostatočne zistený skutkový stav. Súdny oboch nižších inštancií v odôvodnení svojich rozhodnutí uviedli, prečo nepovažovali za potrebné vykonať dovolateľom navrhnuté znalecké dokazovanie (odsek 95. rozsudku súdu prvej inštancie a odsek 22. rozsudku odvolacieho súdu), pričom dovolací súd považuje toto zdôvodnenie za dostatočné. Ďalšie znalecké dokazovanie by dlhoročné konanie ďalej predlžovalo a definitívne rozhodnutie odsúvalo. Nie je cieľom súdneho konania ani samotného inštitútu kontrolného znaleckého posudku dookola vykonávať znalecké skúmanie, kým jedna zo strán nebude so závermi znalca spokojná, pričom dovolateľke nič nebránilo, aby si v priebehu konania dala vyhotoviť súkromný znalecký posudok a ten následne predložila súdu.

21. Dovolaťka tiež tvrdila, že v dôsledku nevykonania ním navrhovaného dôkazu prichádza do úvahy aj porušenie práva na rovnosť účastníkov v konaní, keďže nevykonanie účastníkom konania navrhovaného dôkazu by ho oproti druhému účastníkovi konania znevýhodňovalo. K čomu dovolací súd uvádza, že rovnosť pred súdom je výrazom rovnosti strán civilného konania. Rovnosť pred zákonom a rovnosť pred súdom znamenajú rovnaké postavenie procesných strán pri aplikácii hmotných aj procesných predpisov ktorýmkoľvek súdom voči každej strane sporu. Zásada rovnosti strán v civilnom procese sa prejavuje vytváraním rovnakých procesných podmienok a rovnakého procesného postavenia subjektov, o právach a povinnostiach o ktorých rozhoduje civilný súd (ÚS 43/95). O tom, ako v tom-ktorom prípade prebiehalo civilné konanie, usudzuje dovolací súd na podklade spisu (3Cdo/888/2015, 3Cdo/156/2016). Obsah spisu nedáva podklad pre záver, že súdy porušili zásadu rovnosti strán sporu. Stránam sporu bolo poskytnuté rovnaké poučenie o procesných právach a povinnostiach ako aj o možnosti zastupovania Centrom právnej pomoci (č. l. 37, 38 spisu), pričom nielen z komunikácie súdov s procesnými stranami, zo zápisníc o pojednávaniach, ale tiež z obsahu spisu ako celku vyplýva, že súd prvej inštancie im vytvoril rovnakú možnosť vyjadriť sa k veci. Z ničoho nemožno vyvodiť, že by narušil procesnú rovnosť strán sporu (že by niektorú z nich „procesne preferoval"). Za prejav porušenia zásady rovnosti účastníkov civilného konania nemožno považovať to, že súd nevykonával niektorý zo strán navrhnutých dôkazov, keď je na úvahe súdu ktorý z navrhnutých dôkazov vykoná, ani to, že sa nestotožnil s argumentáciou dovolateľky a žalobu ktorá voči nej smerovala v časti náhrady nemajetkovej ujmy nezamietol. Z týchto dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že dovolateľka neopodstatnene namietala porušenie zásady rovnosti strán sporu.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP

22. Podľa názoru dovolateľky je dovolanie prípustné v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP, keď za nesprávne vyriešenie právnu otázku považovala otázku „či nárok na náhradu škody a nárok na nemajetkovú ujmu je možné preukazovať totožnými dôkaznými prostriedkami." Odvolací súd nevykonával dokazovanie s ohľadom na ujmu na osobnostných právach žalobcov a dôkazy nevyhodnotil so zreteľom na zákonné princípy.

23. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a) CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Právnym posúdením veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Z § 421 ods. 1 CSP vyplýva, že otázkou relevantnou pre prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia môže byť len otázka právna (hmotnoprávna alebo procesnoprávna, ktorej vyriešenie viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu) a nie otázka skutková. Riešenie skutkovej otázky je v civilnom sporovom konaní spojené s obstarávaním skutkových poznatkov súdu v procese dokazovania; to znamená, že pri jej riešení sa súd zameriava na skutkové okolnosti významné napríklad z hľadiska toho, čo a kedy sa

stalo alebo malo stať, čo (ne)urobil žalobca alebo žalovaný, čo (ne)bolo dohodnuté, či a aké skutočnosti nastali po konaní (opomenutí konania) niektorej fyzickej alebo právnickej osoby, čo obsahuje určitá listina, čo vypovedal svedok, čo uviedol znalec a pod. Na rozdiel od toho riešenie právnej otázky prebieha v procese právneho posudzovania veci, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, zamýšľa sa nad možnosťou (potrebou) jej aplikácie, skúma jej obsah, zmysel a účel, normu interpretuje a na podklade svojich skutkových zistení (to znamená až po vyriešení skutkových otázok) prijíma právne závery o existencii alebo neexistencii dôvodu pre aplikovanie predmetnej právnej normy na posudzovaný prípad. Ak v dovolaní vymedzená otázka - ktorú má podľa dovolateľa posudzovať vo svojom rozhodnutí dovolací súd - nie je právnou otázkou, ale predstavuje skutkovú otázku, nie je splnená zákonná podmienka prípustnosti dovolania uvedená v § 421 ods. 1 CSP a takúto otázku nie je dovolací súd oprávnený vo svojom rozhodnutí riešiť (3Cdo/218/2017, 3Cdo/27/2019, 4Cdo/172/2017, 4Cdo/148/2018, 8Cdo/144/2018).

24. Dovolací súd ustálil, že otázka položená dovolateľkou nie je otázkou právnou, ale skutkovou, keď je naviazaná na proces dokazovania a preukazovania skutkového stavu, a teda dovolateľka nevymedzila právnú otázku relevantnú z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a) CSP

25. Najvyšší súd v zmysle uvedeného odmietol dovolanie podľa § 447 písm. c) CSP (v časti namietanej procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. f) CSP), a vo zvyšku podľa § 447 písm. f) CSP bez toho, aby skúmal vecnú správnosť rozhodnutia odvolacieho súdu.

26. Podľa § 444 ods. 1 CSP dovolací súd môže na návrh odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa.

27. Dovolací súd nezistil splnenie podmienok pre odklad právoplatnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 CSP, a preto v súlade s ustálenou súdnou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie (4Cdo/108/2019, 9Cdo/72/2020).

28. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

29. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.